

M.A. (ECONOMICS) Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April – 2026 (As Per Syllabus Year-2018)
Theories of Economic Development(Elective)

Time: 2:30 Hours**Marks:70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ વસ્તી અને આર્થિક વિકાસ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો. ભારતનાં આર્થિક વિકાસ પર વસ્તી વૃદ્ધિની અસરોની ચર્ચા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧ આર્થિક વિકાસનો અર્થ આપી આર્થિક વિકાસને અસર કરનારા પરિબલોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૨ આર્થિક વિકાસ અંગે શક્તિશાળી પ્રયાસનો (Big Push) સિદ્ધાંત સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ સમતુલિત અને અસમતુલિત આર્થિક વિકાસના અભિગમની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-૩ આર્થિક વિકાસમાં રાજકોષીય અને નાણાકીય નીતિની ભૂમિકા ચર્ચો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ આર્થિક વિકાસમાં કૃષિ અને ઉદ્યોગનું મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન-૪ આર્થિક વિકાસની પ્રક્રિયામાં શુમ્પીટરનાં “નવ પ્રવર્તન” અને “નિયોજક” ની ભૂમિકાની સમીક્ષા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ આર્થિક વિકાસ અંગે ડૉ. અમર્ત્ય સેનનો અભિગમ ચર્ચો.

પ્રશ્ન-૫ ટ્રેકનોંધ લાખો. (કોઈપણ બે) (૧૪)

- 1) ભારતમાં ગરીબીનાં નિર્દેશકો.
- 2) માનવ વિકાસ આંક.
- 3) કાલ માર્ક્સનો અધિશેષ મૂલ્યનો સિદ્ધાંત.
- 4) વિકાસનું રનીસ ફી મોડેલ.

ENGLISH VERSION

Que.1 Explain the relation between population and economic development and discuss the impacts of population growth on Indian economic development. (14)

OR

Que.1 Give meaning of Economic development and discuss in detail factors. Affecting economic development.

Que.2 Explain the “Big Push” theory of Economic development. (14)

OR

Que.2 Discuss in detail the balanced and unbalanced approaches of economic development.

Que.3 Discuss the role of Fiscal and Monetary policy in economic development. (14)

OR

Que.3 Explain the importance of agriculture and industry in economic development.

Que.4 Review the role of “innovation” and “Entrepreneur” in the process of economic development as explained by Schumpeter. (14)

OR

Que.4 Dr. Amartya Sen’s approach to economic development.

Que.5 Write short note (Any Two) (14)

- 1) Indicators of poverty in India.
- 2) Human development index.
- 3) Theory of surplus value of Karl Marx.
- 4) Ranis – fie model of development.
